

Sygnatura akt VIII Gz 13/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2016

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Piotr Sałamaj

Sędziowie: SSO Agnieszka Kądziołka

SSO Leon Miroszewski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2016

na posiedzeniu niejawnym

w postępowaniu z wniosku D. M.

o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum

w S. z dnia 28 października 2015 roku, sygnatura akt XII GU 173/15

postanawia:

I. oddalić zażalenie;

II. przyznać adwokat J. T. od Skarbu Państwa – Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie kwotę 450,00 (czteryście pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu wraz z należnym podatkiem od towarów i usług w stawce 23%, to jest kwotą 103,50 (sto trzy 50/100) złotych.

SSO Agnieszka Kądziołka SSO Piotr Sałamaj SSO Leon Miroszewski

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 października 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie – Sąd Upadłościowy, po rozpoznaniu wniosku T. M., złożonego dnia 10 sierpnia 2015 roku, o ogłoszenie upadłości osoby nieprowadzącej działalności gospodarczej, oddalił wniosek. Przyznał też pełnomocnikowi wnioskodawcy adwokatowi z urzędu J. T. wynagrodzenie w kwocie 1.800 złotych wraz z należnym podatkiem Vat w stawce 23%, to jest 414 złotych.

W uzasadnieniu postanowienia stwierdził, że zaistniała niewypłacalność wnioskodawcy w rozumieniu art. 11 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, natomiast do tej niewypłacalności dłużnik doprowadził się wskutek nieodpowiedzialnego i nierozważnego postępowania. Tym samym zachodzi przesłanka oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości w oparciu o przepis art. 491⁴ ust. 1 powołanej ustawy.

Sąd Rejonowy uznał, że dłużnik zaciągał pożyczki i zobowiązania kredytowe na rzecz osoby, która nie miała zdolności kredytowej, ze świadomością tego stanu rzeczy. Sąd ten stwierdził, że nie zmieniają oceny, w aspekcie podstaw do ogłoszenia upadłości, pobudki, którymi kierował się dłużnik – chęć pomocy zadłużonemu koledze, wychowującemu samotnie czworo dzieci. Sąd pierwszej instancji zwrócił uwagę również na to, że dłużnik przekazał część pieniędzy tej osobie w celu wymiany samochodu na nowszy, nie podjął żadnych kroków zmierzających do zaspokojenia swoich

roszczeń, co więcej zaciągał kolejne zobowiązania i przekazywał uzyskane środki, choć poprzednie pożyczki nie były spłacane.

Na koniec Sąd Rejonowy stwierdził, że dłużnik jest zdolny do pracy zarobkowej, posiada zawód, w którym pracuje, a nadto nie ma nikogo na utrzymaniu, tym samym żadne szczególne względy nie przemawiają za tym, aby na skutek przeprowadzonego postępowania upadłościowego uzyskał chociażby częściowe umorzenie zobowiązań kredytowych kosztem banków udzielających kredytów i innych kredytobiorców.

Wnioskodawca złożył zażalenie na to postanowienie w zakresie oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Zarzucił naruszenie art. 491⁴ ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze poprzez jego błędną interpretację i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zachowanie dłużnika nosiło znamiona co najmniej rażącego niedbalstwa w stosunku do prowadzenia własnych spraw, podczas gdy było co najwyżej lekkomyślnością lub niedbalstwem zwykłym. Wskazując na powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz J. T., adwokata z urzędu, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

W uzasadnieniu zażalenia skarżący powołał się na zapatrywania w sprawie definiowania pojęcia rażącego niedbalstwa i stwierdził, że zaciągając pożyczki, które doprowadziły go do niewypłacalności kierował się współczuciem dla kolegi i jego dzieci w związku z własnym pobytom w Domu Dziecka w B. od 4 roku życia, wierzył zapewnieniom kolegi, że ten zadłużenie spłaci i z tego względu zaciągał kolejne pożyczki, zamiarem dłużnika była spłata pożyczek, co dłużnik realizował, niezależnie od wysokości kwot otrzymywanych od osoby, na rzecz której pożyczki zaciągał, nie unika spłaty zobowiązań o czym świadczy to, że na bieżąco reguluje należności związane z obsługą jego życia codziennego, tym samym nie chciał doprowadzić do swojej niewypłacalności i nie przewidywał takiego skutku.

Podniesiono też, że dłużnik wyjawiał swojemu pełnomocnikowi w grudniu 2015 roku, że leczył się psychiatrycznie. W związku z tym we wnioskach zażalenia wniesiono o zwrócenie się o dokumentację tego leczenia, a także o dokumentację pobytu dłużnika w Domu Dziecka w B., wreszcie o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychiatry i biegłego psychologa na okoliczność stanu zdrowia dłużnika i podatności na wpływy innych osób przy podejmowaniu przez dłużnika decyzji życiowych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie nie może być uwzględnione. Skarżący w istocie nie zaprzeczył żadnym istotnym ustaleniom dokonany przez Sąd Rejonowy a wskazanym w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Skarżący zakwestionował natomiast przyjęcie, że jego zachowanie, jako dłużnika, nosiło znamiona rażącego niedbalstwa. W uzasadnieniu zażalenia przyznano, z czym Sąd Okręgowy się zgadza, że rażące niedbalstwo obejmuje takie zachowanie, które uchybia podstawowym, elementarnym zasadom staranności, takiej, jakiej można wymagać od osób najmniej nawet rozgarniętych. Sąd pierwszej instancji słusznie przyjął, że takim właśnie było zachowanie dłużnika.

Wniosek ten nasuwa się choćby z treści przesłuchania dłużnika. Stwierdził on, że decydując się na zaciąganie pożyczek w celu przekazania otrzymanych środków swojemu znajomemu, opierał się wyłącznie na jego relacji. Nie czynił żadnych starań, by choćby sprawdzić twierdzenia tej osoby. Charakterystyczne przy tym jest to, że dłużnik nie zmienił swojego postępowania nawet wówczas, gdy osoba, na rzecz której zaciągał pożyczki, nie wywiązywała się z obietnic przekazania środków w celu ich spłaty. Przeciwnie, zaciągał kolejne pożyczki, a następnie przekazywał tej samej osobie, bez realnej perspektywy ich zwrotu. Dłużnik nie wskazał żadnych wniosków dowodowych, które mogłyby jego postępowanie postawić w innym świetle, zwłaszcza nie złożył wniosku o przesłuchanie osoby, na rzecz której – jak twierdzi – zaciągał pożyczki.

W piśmiennictwie podnosi się, że przykładem rażącego niedbalstwa w aspekcie regulacji art. 491⁴ ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (w brzmieniu obowiązującym w niniejszej sprawie), w sprawie podstaw oddalenia wniosku

o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, jest zaciąganie kredytów znacznie przekraczających w chwili ich udzielenia możliwości zarobkowe dłużnika, w sytuacji braku perspektyw na poprawę aktualnej sytuacji (por. P. Zimmerman, Prawo upadłościowe i naprawcze, Warszawa 2015, s. 1092). Ustalenia niniejszej sprawy pozwalają stwierdzić, że dłużnik zaciągał bez takiej perspektywy pożyczki na rzecz innej osoby, na której działanie nie miał wpływu, a więc przy braku możliwości poczynienia starań w celu pozyskania środków na ich spłatę. Większość, o ile nie wszystkie, pożyczki dłużnik zaciągnął w sytuacji gdy ich beneficjent nie spłacał poprzednio otrzymanych kwot, a przy tym nie przedstawił sposobu ich wydatkowania.

Rację ma Sąd Rejonowy przyjmując, że żadne przesłanki nie przemawiają za tym, aby finalnie na skutek ogłoszenia upadłości dłużnika doszło do choćby częściowego umorzenia jego zobowiązań kosztem instytucji udzielających kredytów i innych kredytobiorców. Trzeba dodać, że przesłanka, o której mowa w art. 491⁴ ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze stanowi podstawę oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości choćby zachodziły względy słuszności bądź względy humanitarne, mające znaczenie przy innych niż ta przesłankach.

Nie zasługuje na uwzględnienie wniosek dłużnika o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego psychologa i psychiatry w celu określenia, czy stan zdrowia dłużnika i jego możliwości intelektualne wpływały na podejmowane decyzje życiowe i sprawiały, że dłużnik był podatny na wpływy innych osób. Dłużnik podczas przesłuchania zeznał, że nie cierpi na żadne schorzenia i nie leczy się. Z kolei z przedłożonej przez skarżącego dokumentacji lekarskiej wynika, że dłużnik poddał się leczeniu psychiatrycznemu z uwagi na epizod depresyjny umiarkowany. Podczas leczenia stwierdzono, że posiada pełną orientację. Przytoczono przy tym, że dłużnik już wtedy (październik 2008 roku) zamartwiał się długami. Ponieważ we wniosku o ogłoszenie upadłości wskazał na zadłużenie powstałe po tym czasie, należy przyjąć, że zobowiązania zaciągał w sytuacji już istniejącego zadłużenia, którego obsługa nastroczała dłużnikowi komplikacji. Powyższe oznacza, że dłużnik nie tylko doprowadził do swojej niewypłacalności wskutek rażącego niedbalstwa, ale też niewypłacalność takim zachowaniem pogłębił.

Niczego nie zmieni ewentualne ustalenie, że dłużnik jest podatny na wpływy innych osób, nadto że jego postępowanie było być może wynikiem własnych przeżyć, a więc że pobudki dłużnika były szlachetne. Faktem jest, również biorąc pod uwagę twierdzenia dłużnika, że jego postępowanie uchybiało podstawowym zasadom staranności, zwłaszcza przy zaciąganiu kolejnych pożyczek, w sytuacji braku perspektyw spłaty już zaciągniętych, oraz symptomach nieuczciwości osoby, na rzecz której dłużnik świadczył. Było więc zachowaniem co najmniej ze świadomością ujemnych konsekwencji, w postaci zwiększenia zadłużenia, przy bezpodstawnych przypuszczeniach, że do tych konsekwencji nie dojdzie. Dłużnik zaciągał pożyczki w sytuacji braku perspektyw ich spłaty, a przy tym bez kontroli ich wykorzystania przez osobę, na rzecz której się zadłużał.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że zaskarżone postanowienie odpowiada prawu. Tym samym, zgodnie z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 229 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, należało oddalić zażalenie jako bezzasadne. Przyznanie zwrotu kosztów zastępującego dłużnika w niniejszym postępowaniu adwokata z urzędu znajduje podstawę w § 19 pkt 1 w zw. z § 13 ust. 2 pkt 1 i § 11 ust. 1 pkt 5 oraz w § 2 ust. 3 obowiązującego w niniejszej sprawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSO Agnieszka Kądziółka SSO Piotr Sałamaj SSO Leon Miroszewski